

Zpráva o plnění Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 až 2015

včetně návrhů na aktualizaci jednotlivých opatření

Úvod

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 (dále jen „NP VaVaI“) schválená usnesením vlády ze dne 8. června 2009 č. 729 stanovila hlavní cíle výzkumu, vývoje a inovací podporovaných z veřejných prostředků, které se promítly do obsahu programů podpory na národní úrovni, dále do formulace návrhů řady operačních programů i do řady organizačních a legislativních opatření.

Úkol aktualizovat NP VaVaI byl uložen usnesením vlády ze dne 27. září 2011 č. 714 o Národní inovační strategii České republiky. Aktualizovanou verzi NP VaVaI má vláda předložit předseda vlády a předseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „RVVI“) ve spolupráci s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy a ministrem průmyslu a obchodu ve IV. čtvrtletí 2012.

RVVI se aktualizací NP VaVaI zabývá od konce roku 2010, kdy byla v měsíci září na základě veřejné zakázky uzavřena smlouva s Technologickým centrem AV ČR s názvem „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“. Na základě této smlouvy jsou vytvářeny studie k jednotlivým opatřením, jejichž závěry jsou jedním ze základních podkladů pro aktualizaci NP VaVaI. Dalšími zdroji jsou:

- Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice
- Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009–2015
- Závěrečná zpráva Mezinárodního auditu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice (Technopolis Group, včetně dílčích závěrečných zpráv)
- Návrh výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2012 s výhledem na léta 2013 a 2014
- Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009–2011
- Dlouhodobé základní směry výzkumu
- Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2011.
- Analýza systému komercializace výsledků výzkumu a vývoje ve vybraných státech EU (Finsko, Nizozemsko, SRN, Švédsko, Velká Británie apod.), ve Spojených státech, v Austrálii a v ČR, včetně přehledu dobrých praxí a přehledu systémů způsobů hodnocení dopadů výsledků výzkumu a vývoje v praxi
- Rámec společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01)

Na 271. zasedání RVVI dne 30. března 2012 RVVI schválila postup aktualizace NP VaVaI včetně harmonogramu.

Na 272. zasedání projednala RVVI materiál 272/A2 Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací, který obsahoval dva teoretické přístupy k aktualizaci a soubor podkladových dokumentů a studií. Na tomto zasedání byla rovněž ustavena pracovní skupina ve složení

Ing. Frolík (zpravodaj), prof. Jungwirth, prof. Höschl, sekční ředitel Ing. Očko (MPO) a vrchní ředitel RNDr. Hrušák (MŠMT).

Aktualizaci NP VaVaI byla věnována část neformálního setkání členů Rady, které se konalo dne 26. dubna 2012 v Liblicích.

Sekretariát Rady zřídil po dohodě se zpravodajem v části webových stránek Rady www.vyzkum.cz s vyhrazeným přístupem zvláštní sekci, ve které shromáždil dostupné podkladové materiály a studie, ze kterých se vychází při přípravě aktualizované NP VaVaI. Sekce je přístupná všem členům Rady a stálým hostům.

Byly obeslány ministerstva a agentury, z jejichž rozpočtových kapitol se podporuje výzkum, experimentální vývoj a inovace, se žádostí o sdělení, jak jsou z jejich strany plněna opatření NP VaVaI. Informace jednotlivých poskytovatelů byly předloženy. Termín pro odpověď byl na 273. zasedání RVVI 25. května 2012.

Na 274. zasedání RVVI dne 29. června 2012 byla předložena podrobná zpráva o vyhodnocení plnění opatření NP VaVaI a další studie a podklady pro aktualizaci NP VaVaI.

V materiálu 274/A3-a byla uvedena tabulka obsahující jednotlivá opatření, termín jejich plnění, odpovědnost a stav plnění. V materiálu 274/A3-b byl uveden podrobný přehled jednotlivých opatření.

Na základě usnesení z 274. zasedání RVVI je předkládán dokument, do kterého jsou zapracována stanoviska k plnění jednotlivých opatření NP VaVaI MPO, Svazu průmyslu a dopravy, MŠMT a TC AV a dokument zároveň obsahuje i návrhy pro aktualizaci jednotlivých opatření.

Plnění opatření NP VaVaI na léta 2009 až 2015

Cíl 1: Zavést strategické řízení na všech úrovních

Cíl zahrnuje čtyři opatření, z nichž bylo splněno opatření A 1-2 (Zahájit činnost Technologické agentury ČR v souladu s novelou zákona č. 130/2002 Sb.). Nebyla splněna opatření A 1-1 (Zřídit jeden koordinační orgán na ústřední úrovni státní správy s odpovědností za VaVaI), opatření A 1-3 (Z prostředků státního rozpočtu průběžně podporovat realizaci a aktualizaci NP VaVaI) a opatření A 1-4 (Posílit roli manažerského řízení vysokých škol a ostatních výzkumných organizací)

K opatření A 1-1:

Termín: 2013

Odpovědnost: RVV

Realizace tohoto opatření je v současné době velice problematická (politické důvody, nutnost nového kompetenčního zákona atd.).

K tomuto závěru došlo ke shodě všech expertů a toto opatření bylo v širším kontextu posouzeno i v Mezinárodním auditu VaVaI, který v této oblasti doporučil zejména profesionalizaci a odpolitizování státní správy, vytvoření rady pro VaVaI, která se bude zabývat strategickými otázkami rozvoje českého systému VaVaI a ve které by měla být zastoupena odpovědná ministerstva. Audit dále doporučil vytvoření systému tzv. „měkkého řízení“ založeného na dialogu mezi tvůrci politiky, poskytovateli podpory a realizátory VaV. Otázkám koordinace byla věnována pozornost také v Individuálním projektu národním a rovněž byla v období let 2009 až 2011 diskutována na různých jednáních, zejména v rámci tzv. kulatých stolů o financování výzkumu a vývoje v ČR, které probíhaly v druhé polovině roku 2009.

K opatření A 1-3:

Termín: od 2009

*Odpovědnost do 2013 RVV,
od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán*

Opatření bylo formulováno příliš obecně a stávající NP VaVaI počítala pouze s optimistickým modelem růstu výdajů státního rozpočtu na VaVaI.

K opatření A 1-4:

Termín: od 2011

Odpovědnost: MŠMT

Opatření je experty považováno za téměř nesplněné z důvodu příliš obecné formulace tohoto úkolu. Pro realizaci bylo uskutečněno několik projektů (Reforma terciálního vzdělávání, Efektivní instituce, EF-TRANS), ale na vysokých školách stále přetrvává řada problémů (kolegiální řízení, špatná motivace k zavádění efektivních systémů managementu znalostí a systémů pro komercializaci výsledků, nedostatečná komunikace s akademickou obcí atd.)

Návrhy pro aktualizovanou NP VaVaI:

A1-1: zachovat jako jednu z priorit aktualizované NP VaVaI.

A 1-3: aktualizovaná NP VaVaI předpokládá zpracování tří variant výdajů státního rozpočtu na VaVaI (neutrální, optimistický a pesimistický s přihlédnutím k výdajům na nové strukturální fondy 2014 – 2020) a jejich aplikaci dle ekonomické situace.

A 1-4: do aktualizované NP VaVaI je třeba uvést základní principy manažerského řízení VŠ a VO. Do připravovaného vysokoškolského zákona je třeba současně zakotvit efektivní model manažerského řízení.

Cíl 2: Zacílit veřejnou podporu VaVaI na potřeby udržitelného rozvoje

Cíl zahrnuje dvě opatření, ze kterých je splněno opatření A 2-1 (Přehodnotit priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ve vazbě na potřeby udržitelného rozvoje ČR.) Nesplněné je opatření A 2-2 (Veřejnou podporu přednostně směřovat na VaVaI v prioritách odpovídajících potřebám společnosti a znalostní ekonomiky ČR).

K opatření A 2-2:

*Termín: 2012 - vyhlášení veřejných soutěží,
2013 – financování projektů*

*Odpovědnost: TA ČR ve spolupráci s RVV
(resp. od roku 2013 s nově zřízeným
koordinačním orgánem) a s GA ČR*

Protože nové priority orientovaného VaVaI byly schváleny vládou ČR v červenci roku 2012, budou jim odpovídající programy vyhlašovány v roce 2013.

Nové priority bude třeba implementovat do programů VaVaI.

Návrhy pro aktualizovanou NP VaVaI:

A 2-1: Nové priority VaVaI byly stanoveny a odpovídají dlouhodobým potřebám společnosti (v horizontu roku 2030). V dokumentu přijatém vládou je stanoveno, že priority budou po pěti letech aktualizovány, což by mělo být zahrnuto do aktualizované NP VaVaI.

V rámci této aktualizace by měl být zohledněn vývoj společnosti, světové trendy, výsledky a dopady realizovaných programů VaVaI. Nové priority orientovaného VaVaI by měly být reflektovány v zaměření operačních programů pro nové programovací období 2014 až 2020 (2014+) a do jisté míry i při rozdělování institucionální podpory VaV. Tuto skutečnost je

nutné uvážit při formulaci opatření zaměřených na přípravu a implementaci nových operačních programů a rozdělování institucionální podpory (aktivity A 3-1, A 3-4 a A 4-4 současné NP VaVaI). V aktualizaci NP VaVaI je také zapotřebí věnovat pozornost vazbám nových národních priorit VaVaI na priority evropského výzkumu (aktivita A 5-3 současné NP VaVaI).

A 2-2: Doporučuje se přeformulování ve smyslu „provést kontrolu a případné přehodnocení stávajících programů podpory VaVaI z hlediska naplňování nově stanovených prioritních cílů.“

Cíl 3: Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVaI

Cíl zahrnuje pět opatření, z nichž je v souladu s termínem plněno průběžně opatření A 3-2 (Zvyšovat podíl finančních prostředků na VaV poskytovaných formou účelové podpory) a opatření A 3-4 (Podporovat vznik a rozvoj velké infrastruktury pro VaVaI při současném nastavení udržitelného mechanismu financování provozu) je plněno částečně.

Tři opatření tohoto cíle nejsou plněna. Jedná se o opatření A 3-1 (Institucionální podporu VaV rozdělovat podle hodnocení výsledků VaV výzkumných organizací), A 3-3 (Důsledně evaluovat všechny programy účelové podpory, nové programy vyhlašovat na základě vyhodnocení dopadů předchozích programů a ve vazbě na výsledky průběžných evaluací tyto programy usměrňovat a modifikovat) a A 3-5 (Rozšířit současný informační systém VaVaI za účelem zlepšení managementu znalostí státní správy a soukromé sféry).

K opatření A 3-1:

Termín: 2012, resp. 2015

*Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013
nově zřízený koordinační orgán*

Základním problémem neplnění tohoto opatření NP VaVaI je často kritizovaná Metodika hodnocení. Pro nápravu je nutné přijmout nový způsob hodnocení a institucionálního financování výzkumu a vývoje.

Situaci by měly zlepšit výstupy projektu „Efektivní systém hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací (IPn Metodika)“, ale jeho závěry budou v praxi uplatnitelné až za několik let (2015+).

Ve studii TC AV, závěrech mezinárodního auditu i dalších materiálech jsou v několika alternativách uvedeny návrhy způsobů hodnocení VO a rozdělování institucionální podpory. Konkrétně je navrženo institucionální financování VO podle výkonnostních kontraktů, smíšený model kombinující institucionální financování podle hodnocení výkonnosti s financováním podle historicky nastavených poměrů (současný stav) a institucionální financování výlučně či převážně podle hodnocení minulých výkonů.

Připomínka prof. Jungwirtha: „Tato doporučení, Ipn Metodika i stávající zákon 130 se týkají rozdělování prostředků poskytovatelem mezi VO. Otázka rozdělování prostředků na VaV mezi poskytovatele zřejmě zůstává stranou, i když je klíčová.“

K opatření A 3-2:

Termín: průběžně do r. 2015

*Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013
nově zřízený koordinační orgán*

Podíl účelové podpory VaV se řadu let pohybuje na úrovni 50 % a ve střednědobém výhledu státního rozpočtu na VaV na léta 2013 a 2014 mají výdaje poskytované formou účelové podpory i jejich podíl ještě mírně stoupat.

- Podle závěrů Mezinárodního auditu systému VaVaI je poměr mezi účelovým a institucionálním financováním příliš vysoký.
- Do účelových výdajů jsou zahrnuty nejen výdaje poskytované na základě soutěží na programové a grantové projekty, ale i výdaje na specifický vysokoškolský výzkum a výdaje na velké infrastruktury. Do institucionálních výdajů jsou naopak zahrnuty i výdaje poskytované na základě soutěže (např. na projekty operačních programů).
- Kategorie institucionální a účelové podpory nejsou jednoznačně srovnatelné. Účelová podpora nevyjadřuje velmi odlišný způsob financování řady jinak srovnatelných organizací. Dochází k tomu, že resortní příslušnost (podpora poskytovaná přes jednoho poskytovatele) vede k tomu, že některé instituce musí část prostředků získat na základě soutěže, jiné tuto část dostanou přidělenou přímo z rozpočtu.

Poznámka: Upozorňujeme na skutečnost, že kategorie institucionální a účelové podpory nejsou jednoznačné a mezinárodně srovnatelné. V ČR je z institucionálních prostředků na VaV hrazena česká spoluúčast na financování projektů podpořených v některých operačních programech (OPPI – Potenciál, OPPI – Prosperita, OPPI – Spolupráce, OP VaVpI, OP VK), která má spíše charakter účelové podpory. Naopak podpora na specifický vysokoškolský výzkum, která má dle způsobu rozdělování spíše charakter institucionální podpory (splnění základních kritérií, nikoliv veřejná soutěž), je formálně řazena mezi účelovou podporu. Další problémové oblasti uvedené v aktivitě A 3-2 jsou řešeny detailněji v jiných aktivitách NP VaVaI.

K opatření A 3-3:

Termín: průběžně

Odpovědnost: RVV a všichni poskytovatelé účelové podpory na VaVaI, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Podle výsledků mezinárodního auditu není systém hodnocení programů VaVaI v ČR nástrojem pro vytváření a realizaci politik a programů, ale je spíše monitorováním dosažených výsledků a nákladů potřebných k jejich dosažení. Dalším problémem je, že v ČR neexistuje vhodná a účinná metodika hodnocení programů VaV.

K opatření A 3-4:

*Termín: průběžně do 2015 – realizace OP VaVpI
2012 – vyhlášení národního programu Podpora velkých infrastruktur / Investiční rozvoj VaV;
2014 – zahájení programu na podporu zahájení činnosti infrastruktury pořízené z OPVaVpI a jiných zdrojů;*

Odpovědnost: MŠMT

Opatření je plněno částečně – problematika byla v posledních měsících intenzivně řešena RVVI a MŠMT (nové programy podpory), důvodem byl hlavně nedostatek finančních prostředků.

K opatření A 3-5:

Termín: od r. 2009

Odpovědnost: RVV

Informační systém VaVaI je nevyhovující, informace jsou málo využívány.

Doporučení pro aktualizaci:

A 3-1: Pro realizaci tohoto opatření je nutné přijmout nový, transparentní a kontrolovatelný systém hodnocení a institucionálního financování s jasnými cíli.

A 3-2: Opatření je třeba věnovat pozornost, konkretizovat jej (zejména kritéria jeho plnění a způsob kontroly) tak, aby obdobné instituce měly stejné podmínky při získávání státní podpory výzkumu, vývoje a inovací.

A 3-3: Opatření je nutné zařadit mezi priority aktualizované NP VaVaI. Měl být zaveden povinný systém hodnocení programů ve všech fázích, založený na vypracování metodiky hodnocení programů, zavedení zpětné vazby výsledků hodnocení programů a zejména při přijímání nových programů, gescí, termínů plnění a způsobu kontroly plnění.

3-4: Vybudované velké infrastruktury je nutné věnovat pozornost zejména z hlediska zabezpečení dlouhodobé udržitelnosti (zejména zajištění finančních prostředků ze soukromých zdrojů), vytváření vazeb na mezinárodní výzkum a zapojení výzkumných infrastruktur do vzdělávání výzkumných pracovníků a studentů. Neméně významné je rozvíjet vazby infrastruktur na společnost a směřování VaV realizovaného v těchto infrastrukturách podle nově stanovených priorit orientovaného VaVaI.

Pozornost je nutné věnovat možnostem využití strukturálních fondů 2014 – 2020.

A 3-5: Opatření musí být zařazeno do aktualizované NP VaVaI. Informovanost potencionálních uživatelů výsledků VaV o možnostech využití nových poznatků v praxi (jako je například odhad časové a finanční náročnosti dalšího VaV nezbytného pro dotažení poznatku do stádia blíže trhu, možné bariéry v tomto procesu apod.) je třeba zvyšovat. Rozšíření IS VaVaI o tyto informace však může být do jisté míry omezeno v důsledku zajištění ochrany informací. Z tohoto důvodu by mělo být uvažováno i vytvoření samostatného informačního systému, kde budou uvedeny informace, které umožní podnikům účinnější využití nových poznatků VaV v praxi.

Cíl 4: Využívat výsledky VaV v inovacích a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVaI

Cíl zahrnuje deset opatření.

Jako splněné bylo vyhodnoceno opatření **A 4-8** (Vyhodnotit možnosti zakládání fondů rizikového kapitálu s účastí soukromých a veřejných finančních prostředků).

Opatření **A 4-2** (Stimulovat pracovníky výzkumných organizací k tvorbě poznatků využitelných v inovacích a ke spolupráci s podniky) je hodnoceno jako obecně plněné s poznámkou, že toto opatření NP VaVaI bylo stanoveno obecně a z tohoto důvodu nekontrolovatelně.

Jako formálně splněná jsou hodnocena opatření **A 4-9** (Podporovat rozvoj kvalitních poradenských služeb, které směřují k posílení VaV a inovačních aktivit v podnicích a využívání výsledků VaV praxi) a **A 4-10** (Podporovat vznik technologických platforem na národní i mezinárodní úrovni).

Opatření **A 4-1** (Ve výzkumných organizacích podporovat vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví) je plněno s přetrvávajícími problémy.

Opatření **A 4-4** (Podporovat výstavbu a rozvoj infrastruktury pro VaVaI na regionální úrovni s vazbou na velké infrastruktury na straně jedné a aplikační sféru (inovace) na straně druhé) a **A 4-7** (Podporovat spolupráci MSP s výzkumnými organizacemi poskytováním poukázek (voucherů) na realizaci společného VaVaI byla hodnoceno jako částečně plněná.

Jako nesplněná opatření byla vyhodnocena opatření **A 4-3** (Vyhlásit program na podporu komercializace výsledků VaV vznikajících na vysokých školách a ve veřejných výzkumných

institucích) a **A 4-6** (Vyhlásit program na podporu zavádění inovací malými a středními podniky s důrazem na podporu fáze testování funkčnosti prototypu).

Názory se rozcházejí na plnění opatření **A 4-5** (Vyhlásit program podpory rozsáhlejších projektů pokrývajících celý cyklus výzkum – vývoj – inovace, ve kterých budou společně působit výzkumné organizace a podniky).

K plnění opatření A 4-1:

Termín: 2010

Odpovědnost: MŠMT, AV ČR a další zřizovatelé VO

Úkol byl stanoven obecně a nekontrolovatelně, překrývá se s dalšími opatřeními, neuspokojivý stav konstatoval i Mezinárodní audit VaVaI v ČR.

K plnění opatření A 4-2:

Termín: 2010

Odpovědnost: MŠMT, AV ČR a další zřizovatelé VO

Opatření bylo vyhodnoceno jako obecně plněné, ale nebylo stanoveno dostatečně konkrétně a pro jeho realizaci nebyly využity dostupné nástroje.

K plnění opatření A 4-3:

Termín: 2013

Odpovědnost: MŠMT

Opatření mělo navazovat na opatření A 4-1 (ve výzkumných organizacích podporovat vytváření strategií zaměřených na realizaci výsledků VaV v praxi a ochranu duševního vlastnictví), příprava programu, který by zajistil udržitelnost center transferu technologií zatím nebyla zahájena.

K plnění opatření A 4-4:

*Termín: průběžně do 2015 – realizace
OP VaVpI a OPPI, 2012 – vyhlášení
Národního programu Podpora velkých
infrastruktur/ Investiční rozvoj VaV*

*Odpovědnost: MŠMT (OP VaVpI a program
Investiční rozvoj VaV),
MPO (OPPI)*

Problematikou tohoto opatření se RVVI a MŠMT v poslední době zabývaly, nedorozhodnou otázkou jsou chybějící finanční prostředky.

K plnění opatření A 4-5:

Termín: 2011

Odpovědnost: TA ČR

MPO a TC AV považují opatření za splněné vyhlášením programu TA ČR (Centra kompetence, programy ALFA, BETA, OMEGA), Svaz průmyslu a dopravy považuje opatření za nesplněné. Podle jejich vyjádření ani jeden z vyhlášených programů původní myšlenku nenaplní, neboť nejsou současně multidisciplinární a problémově orientované, ale zaměřují se zejména na dlouhodobou strategickou agendu.

K plnění opatření A 4-6:

Termín: 2014

Odpovědnost: MPO

Stav: neplněno

Do roku 2014 je opatření zajištěno programy TIP a OP PI.

K plnění opatření A 4-7:

*Termín: do roku 2011 posouzení nezbytných
legislativních změn;
2012 provedení legislativních změn a*

Odpovědnost: TA ČR

vyhlášení programu řešeného od r. 2013;

Programy na poskytování inovačních voucherů existují v současnosti v ČR ve čtyřech krajích a další kraje o poskytování uvažují. Jedná se o samostatné aktivity jednotlivých regionů a konkrétní podmínky poskytování voucherů se liší podle cílů, které si regiony stanovily.

V roce 2011 byla zpracována studie TC AV, kde byly posouzeny podmínky pro poskytování inovačních voucherů v ČR a přístupy k využívání tohoto nástroje v zahraničí. Zároveň byla navržena doporučení, jakým způsobem by měly být inovační vouchery poskytovány v ČR, včetně posouzení nezbytných legislativních změn (tj. změn zákona č. 130/2002 Sb.) pro zvýšení flexibility a operativnosti tohoto nástroje.

K plnění opatření A 4-8:

Termín: 2011

Odpovědnost: RVV

Stav: splněno

Problémy pro činnost fondů rizikového kapitálu analyzovala studie TC AV, ve které byla navržena opatření, která sahala nad rámec VaVaI. Ze studie vyplývá, že k podpoře kapitálových investic do rozvíjejících se inovujících podniků je nezbytné přistupovat komplexně, což představuje vytvoření příznivého daňového a legislativního prostředí pro investice rizikového kapitálu a jejich následné ukončení, vytvoření efektivních stimulačních nástrojů pro investory rizikového kapitálu (daňové pobídky či využití veřejných prostředků pro stimulaci soukromých investic) a v neposlední řadě posilování absorpční kapacity podnikového sektoru, tj. podporovat aktivity zlepšující připravenost podniků na kapitálové vstupy externích investorů. Jednotlivá doporučení studie jsou nasměrována na:

- zlepšení prostředí pro investice rizikového kapitálu v ČR,
- podpůrné nástroje stimulující investice rizikového kapitálu do nově vznikajících technologicky orientovaných firem,
- doporučení pro posilování absorpční kapacity podnikového sektoru.

Založení fondu rizikového kapitálu je v současné době připravováno MPO, přičemž pro pilotní fázi se předpokládá využití finančních prostředků ze SF EU v novém programovacím období 2014+ a národních zdrojů v celkové výši cca 1,3 mld. Kč. MŠMT v současné době vyhlásilo v rámci PO-3 v OP VaVpI výzvu na podporu pre-seed aktivit.

K plnění opatření A 4-9:

Termín: 2011

Odpovědnost: MPO

U opatření chybí kritéria, která umožňují vyhodnotit, zda je plněno pouze formálně nebo má skutečný dopad na transfer poznatků a zavádějí inovací MSP.

K plnění opatření A 4-10:

Termín: 2010

Odpovědnost: MPO a TA ČR

České technologické platformy definují sice prioritní témata výzkumu na základě potřeb průmyslu, ale tato témata se často netýkají strategicky významných oblastí.

Doporučení pro aktualizaci:

Ve stávající podobě opatření zrušit, existující technologické platformy podporovat nepřímo. V aktualizované NP VaVaI by mohlo být zahrnuto opatření věnované rozvoji technologických platform v rámci opatření zaměřeného na zapojení ČR do ERA - rozvoj spolupráce národních TP s Evropskými technologickými platformami a zapojení do mezinárodních VaV aktivit

(například rámcových programů EU), a to zejména v oblastech, které odpovídají novým prioritám VaVaI ČR.

Doporučení pro aktualizaci:

A 4-1: V aktualizované verzi NP VaVaI by měla být tato problematika pojata komplexněji s cílem zvýšit účinnost systémů komercializace VaV na VO a transferu nových poznatků do praxe s využitím systémových i finančních nástrojů. K tomuto účelu by měly být vytvořeny programy, které budou z veřejných zdrojů napomáhat komercializaci VaV a stimulovat VO ke zkvalitnění systému komercializace VaV, jeho účinnějšímu využívání a k lepšímu napojení VO na společnost a její potřeby.

A 4-2: K opatření je nezbytné přistupovat komplexněji, konkretizovat a stanovit konkrétní termíny a gesce, termíny, kritéria a způsob kontroly.

A 4-3: V ČR nejsou dostatečně využívány nové poznatky VaV v praxi, proto je nezbytné aktivity související s komercializací VaV podpořit v dalším období trvání NP VaVaI. Jako vhodné se jeví vytvoření nástroje na podporu komercializace VaV na VŠ a ve veřejných výzkumných organizacích. Řešením je vznik národního programu pokrývajícího celé území ČR.

A 4-4: V budoucnosti by infrastruktury pro VaV neměly být dále rozšiřovány. Velkou pozornost bude nezbytné věnovat jejich dlouhodobé udržitelnosti. Udržitelnost infrastruktur se doporučuje řešit komplexně v rámci opatření 3-4.

A 4-5: Zahájit nový program, který bude vycházet z aktualizovaných Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které vláda schválila v červnu 2012. Jeho zahájení bude také řešením opatření A 1-3 a A 1-4.

Změna zákona 130/2002 tak, aby umožnil formy podpory typické pro veřejnou podporu závěrečných fází inovačního cyklu.

A 4-6: Do aktualizované verze NP VaVaI podporu inovačních aktivit nezařazovat, řešit jej jako součást opatření A 4-5, vyhlásit program podpory rozsáhlejších projektů pokrývajících celý cyklus výzkum – vývoj – inovace, ve kterých budou společně působit výzkumné organizace a podniky (důraz položit také na potřeby uživatelů inovací a na realizaci VaV v souladu s dlouhodobými potřebami společnosti, na které reagují nové priority orientovaného VaVaI).

A 4-7: Vzhledem k tomu, že cílem inovačních voucherů je především iniciovat spolupráci podniků s institucemi veřejného VaV, je jejich význam pro NIS spíše nižší. Z tohoto důvodu není nutné do aktualizované NP VaVaI programy na poskytování inovačních poukázek již zařazovat a NP VaVaI by se měla více zaměřit na komplexnější přístup k rozvoji spolupráce veřejného výzkumu s podnikovým sektorem. TA ČR by se měla v těchto souvislostech soustředit spíše na strategicky orientované nástroje (například na podporu dlouhodobé spolupráce obou sektorů ve VaVaI či programy účelové podpory ve vazbě na stanovené priority orientovaného VaVaI) a programy inovačních poukázek by měly být ponechány na iniciativách regionů, které by je vyhlášovaly podle svých aktuálních potřeb (například potřeb podniků působících v daném regionu).

A 4-8: Vzhledem k tomu, že rizikový kapitál není v ČR prakticky využíván, je nutné této oblasti věnovat zvýšenou pozornost i v aktualizované NP VaVaI. Do NP VaVaI je proto nezbytné zařadit vhodně koncipované opatření směřující k intenzivnějšímu využívání rizikového kapitálu v ČR (pro pre-seed i seed fázi), které bude navazovat na dosavadní aktivity. Odpovědnost za plnění tohoto opatření přesunout na MPO.

A 4-9: Poskytování odborně zaměřených poradenských služeb pro MSP se doporučuje podporovat i v dalším období trvání NP VaVaI, protože je základní podmínkou umožňující rozvoj podnikatelského sektoru v ČR. Poradenství pro MSP musí tvořit komplex informací členěných podle potřeb samotných uživatelů.

A 4-10: Ve stávající podobě opatření zrušit, existující technologické platformy podporovat nepřímě. V aktualizované NP VaVaI by mohlo být zahrnuto opatření věnované rozvoji technologických platforem v rámci opatření zaměřeného na zapojení ČR do ERA - rozvoj spolupráce národních TP s Evropskými technologickými platformami a zapojení do mezinárodních VaV aktivit (například rámcových programů EU), a to zejména v oblastech, které odpovídají novým prioritám VaVaI ČR.

Cíl 5: Zlepšit zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVaI

Cíl zahrnuje tři opatření, z nichž jedno je plněno (A 5-1: Nadále podporovat činnost organizací, které budou zajišťovat informační zázemí o možnostech účasti v evropských programech a poskytovat komplexní služby, jež budou napomáhat v zapojení českých týmů v mezinárodních programech.) a dvě jsou částečně splněna s problematickými výsledky. Jedná se o opatření A 5-2 (Ve výzkumných organizacích vytvářet podmínky pro lepší zapojení výzkumných týmů do mezinárodních programů) a A 5-3 (Aktivně se účastnit na rozvoji ERA a činnostech významných mezinárodních výzkumných institucí).

K opatření A 5-2:

Termín: 2011

Odpovědnost: MŠMT, AV ČR

Základním problémem je nedostatečná podpora poskytovaná VO pro účast českých týmů v evropských programech mezinárodní spolupráce ve VaVaI. Týmy se musí ve většině případů potýkat s celým procesem administrace projektu nebo jsou nuceny dílčí součástí celého procesu delegovat na jednotlivá pracoviště uvnitř VO. Postup je značně zdoluhavý a vyžaduje od vedoucích výzkumných pracovníků vynakládání osobních a časových kapacit, což jim znemožňuje plně se věnovat výzkumu. Současná nedostatečná podpora poskytovaná VO může výzkumným týmům i znemožnit plnění role koordinátora mezinárodního projektu VaV, která vyžaduje značné množství administrativních úkonů.

K opatření A 5-3:

Termín: 2009

Odpovědnost: MŠMT

Od roku 2009 bylo v ČR realizováno několik aktivit, které směřují k účinnějšímu zapojení ČR do rozvoje ERA na různých úrovních.

Systémovým krokem k naplnění tohoto opatření bylo vytvoření Výboru pro Evropský výzkumný prostor (VERA) na jaře 2010, který zajišťuje informovanost a koordinaci národních aktivit ve vztahu k ERA. VERA připravila několik rámcových pozic k evropským dokumentům.

V roce 2010 vznikl projekt velké infrastruktury Česká republika v evropském výzkumném prostoru – CZERA, jehož hlavním cílem je posílit aktivity pro zapojování českých týmů do mezinárodní výzkumné spolupráce a výzkum orientovaný na posílení pozice ČR v ERA. V rámci CZERA jsou poskytovány jak odborné informační a konzultační služby pro výzkumné týmy usilující o rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaVaI, tak i odborné podklady pro strategické rozhodování státní správy v otázkách souvisejících se zapojením ČR do ERA.

Zapojení ČR do společného programování (Point Programming) je ze čtyř dosud schválených oblastí aktivní především v tématech „Boj proti neurodegenerativním chorobám, zejména Alzheimerově chorobě“ a „Kulturní dědictví a globální změna“. V prvním z uvedených témat koordinuje MŠMT činnost především s MZ a s Českou Alzheimerovou společností. Ve druhém tématu se angažuje MK, které v rámci programu Národní a kulturní identity sleduje obdobné výzkumné cíle. Aktivita na národní úrovni v oblasti společného programování jsou však stále poněkud roztržité a bylo by je potřeba více koordinovat po linii MŠMT – RVVI – věcně odpovědný resort.

Podpora zapojení českých týmů do mezinárodní spolupráce je poskytována z rozpočtové kapitoly MŠMT a je financována z institucionálních i účelových výdajů. Celkově je na podporu mezinárodní spolupráce ve VaVaI poskytováno cca 1,3 mld. Kč (rok 2010), z nichž přibližně 720 mil. Kč tvoří institucionální výdaje na poplatky za účast ČR v mezinárodních programech VaV a za členství v mezinárodních organizacích VaV, a dále na podporu projektů mezinárodní spolupráce. Účelové výdaje (cca 595 mil. Kč v roce 2010) jsou vynaloženy na financování účasti českých výzkumných týmů v programech mezinárodní spolupráce ve VaVaI (Eureka, COST) a dále na financování činnosti podpůrné infrastruktury pro zapojování českých výzkumných týmů do rámcových programů EU a na financování členství VO v mezinárodních vědeckých organizacích.

Doporučení pro aktualizaci:

A 5-2: VO by měly vytvořit odpovídající systém podpůrných služeb (specializované pracoviště), který by umožňoval výzkumným pracovníkům věnovat se práci na odborné části projektu. Tento systém by měl podporovat zejména poskytování detailních informací o možnostech účasti výzkumných týmů v programech mezinárodní spolupráce VaV, napomáhat při sestavování návrhu projektu a zajišťovat administrativní podporu, právní služby v souvislosti s ochranou duševního vlastnictví vzniklého v rámci projektu i finanční podporu na kofinancování projektů mezinárodní spolupráce VaV. Toto specializované pracoviště by mělo zároveň sloužit jako kontaktní bod pro externí subjekty, se kterými VO spolupracuje v oblasti VaV. Dále by se mělo zlepšit manažerské řízení VŠ a dalších VO a širším zapojení českého VaV do ERA.

A 5-3: Je třeba zajistit užší koordinaci aktivit klíčových subjektů národního inovačního systému ČR – MŠMT, v jehož kompetenci je mezinárodní spolupráce ve VaVaI, RVVI, která je orgánem odpovědným za strategii a koordinaci aktivit ve VaVaI, a MPO, jakožto ústředního orgánu státní správy, které je odpovědné za průmyslovou politiku.

Cíl 6: Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVaI

Cíl zahrnuje tři opatření. Opatření A 6-1 (Vytvořit systém postdoktorandských míst obsazovaných prostřednictvím veřejných soutěží) bylo hodnoceno jako částečně plněné, opatření A 6-2 (Vyhlášovat programy na podporu výzkumných pracovníků (zejména doktorandů a mladých výzkumných pracovníků) k absolvování stáží na významných evropských i světových pracovištích) bylo vyhodnoceno jako nesplněné a opatření A 6-3 (Podporovat uplatnění absolventů vysokých škol v oblastech souvisejících s aplikovaným VaV a zaváděním inovací či v oborech náročných na znalosti) jako spíše nesplněné.

K opatření A 6-1:

Termín: do 2013 – realizace OP VK,

Odpovědnost: MŠMT

2014 – zahájení řešení programu

Pro rozvoj lidských zdrojů je určen OP VK, jehož PO 2 je zaměřena na terciární vzdělávání, výzkum a vývoj a oblast podpory 2.3 je věnována rozvoji lidských zdrojů ve VaV. Cílem PO 2 je propojení terciárního vzdělávání s VaV, dosažení větší flexibility a kreativity absolventů VŠ a vytvoření nástrojů, které podpoří inovační proces. Oblast podpory 2.3 slouží ke zlepšení podmínek pro pracovníky ve VaV na VŠ a dalších výzkumných organizacích. Podpora by měla zlepšovat pracovní podmínky výzkumných pracovníků na pracovištích a vést k vysoké motivaci výzkumných pracovníků zůstat ve výzkumných pracovištích a věnovat se vědecké práci.

OP VK řeší problematiku jednotlivými projekty, nikoliv uceleným provázaným programem (výzvou).

S programem se do roku 2014 z národních prostředků nepočítá. Nejasná situace je v rámci přípravy strukturálních fondů EU 2014 – 2020.

K opatření A 6-2:

Termín: 2013

Odpovědnost: MŠMT

Opatření je částečným krokem k A 6-1.

K opatření A 6-3:

Termín: 2010

Odpovědnost: MŠMT

MPO a Svaz průmyslu a dopravy hodnotí opatření jako nesplněné na rozdíl od TC AV, které toto opatření hodnotí příznivě vzhledem ke dvěma výzvám OP VK a programu Návrat. MPO upozornilo na program Absolvent, se kterým nesouhlasilo MŠMT a RVVI (nesoulad se zákonem).

Doporučení pro aktualizaci:

A 6-1: I v dalším období je třeba věnovat zvýšenou pozornost rozvoji lidských zdrojů ve VaVaI. Opatření je možné sloučit s opatřením A 6-2 a stanovit způsob plnění, kritéria, gesce, termíny a způsob kontroly.

A 6-2: Při přípravě aktualizované verze NP VaVaI je zapotřebí uvážit, zda zařazovat samostatné opatření zaměřené na podporu mezinárodní mobility (tj. absolvování stáží výzkumných pracovníků z ČR na zahraničních pracovištích a jejich návrat do ČR po absolvování těchto stáží). K tomuto účelu by mělo být provedeno vyhodnocení přínosů výzev OP VK zaměřených na podporu mezinárodní mobility a první výzvy programu Návrat. Účelné by bylo také zvážit možnosti vytvoření komplexněji pojatého programu mezinárodní mobility, který by reagoval na očekávaný nedostatek výzkumných pracovníků v souvislosti se zahájením činnosti nových velkých infrastruktur VaV budovaných s využitím finančních prostředků OP VaVpI.

A 6-3: Problematice podpory uplatňování absolventů VŠ v oborech náročných na znalosti by měla být pozornost věnována i v aktualizované NP VaVaI. Je třeba zjistit reálnou potřebu podpory a návazně stanovit způsob plnění. Studie TC AV navrhuje připravit a vyhlásit nový program zaměřený na uplatňování absolventů VŠ. Pro realizaci tohoto programu by měly být využity finanční prostředky SF EU příštího programovacího období (2014+).

Cíl 7: Vytvořit v ČR prostředí stimulující VaVaI

Cíl zahrnuje tři opatření, z nichž jsou jedno je plněno průběžně A 7-2 (Podporovat aktivity zaměřené na popularizaci VaVaI a jejich přínosu pro společnost), jedno částečně A 7-3

(Prezentovat výsledky českého VaVaI v zahraničí) a opatření A 7-1 (Zlepšit kvalitu medializace VaVaI), které není plněno.

K plnění opatření A 7-1

Termín: 2013

Odpovědnost: RVV

Problematika je rozdělena do dvou opatření dle odpovědnosti MŠMT a RVVI. Medializace a popularizace VaVaI jsou velmi roztržité a jsou realizovány prostřednictvím izolovaných aktivit, aktivita tak na cílové skupiny nedopadají v rozsahu, jaký by jejich tvůrci a organizátoři očekávali.

Ani informační systém (portál), který by novinářům a dalším zájemcům umožňoval získat aktuální informace z oblasti VaVaI, se dosud nepodařilo vytvořit. Také finanční podpora pro zapojení ČR do mezinárodní aktivity Innovation Journalism nebyla podle dostupných informací dosud poskytnuta.

K plnění opatření A 7-2

Termín: průběžně

Odpovědnost: MŠMT

Popularizace VaVaI je prováděna především formou jednotlivých akcí a aktivit, případně jejich podpory formou dotačních programů. Opomenut zůstává širší koncepční a institucionální rámec, který by umožnil dát popularizaci VaVaI v ČR konkrétnější obrysy a dovolil také lépe hodnotit kvalitu i přínos dílčích aktivit. Studie TC AV popisuje, že snahy v této oblasti narážejí na absenci centrální koordinační instituce, která by v současnosti roztržité aktivity usměrnila – vznik takové instituce však v současné době není reálný.

K plnění opatření A 7-3

Termín: průběžně

Odpovědnost: MŠMT

Prezentace ČR v zahraničí je v obecné rovině v gesci MZV, podpora mezinárodní spolupráce ve VaV je v gesci MŠMT, na prezentaci výsledků českého VaVaI v zahraničí se podílejí i aktivity podporované MPO (CzechInvest). Realizace opatření, která navrhuje studie TC AV („vědecká tisková agentura“) není v současné době reálné.

Doporučení pro aktualizaci:

A 7-1: Většinu aktivit navržených v rámci této aktivity se v současné NP VaVaI dosud nepodařilo zrealizovat, proto je třeba tuto **aktivitu i nadále rozvíjet a podporovat**. K problematice medializace VaVaI je nutné přistupovat komplexněji v souvislostech s ostatními aktivitami uvedenými v Cíli 7, tj. popularizací VaVaI a jejich propagací a prezentací v zahraničí. Důležité v této souvislosti je zejména zlepšení koncepčního a systémového přístupu k této oblasti.

A 7-2: Opatření řešit jednotně v rámci A 7-1.

A 7-3: Prezentace a propagace VaV a jeho výsledků v zahraničí by měla být zařazena i do aktualizované NP VaVaI, je třeba zjistit reálnou potřebu podpory a návazně stanovit způsob plnění opatření včetně kritérií, gescí a termínů.

Cíl 8: Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech

Tento cíl se skládá ze dvou opatření, která nejsou plněna A 8-1 (Posílit roli koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVaI) a A 8-2 (Posílit tvorbu a využívání analýz a podkladových studií pro přípravu koncepčních dokumentů i v navazujících politikách).

K opatření A 8-1*Termín: průběžně**Odpovědnost: vláda na návrh RVVa Národní ekonomická rada vlády(NERV)*

Kompetence za oblast VaVaI tvorbu strategií a politik VaVaI jsou rozděleny mezi řadu ministerstev a dalších orgánů, což znesnadňuje strategický a komplexní přístup k tvorbě a implementaci politiky VaVaI, včetně zajištění provázaností mezi jejími jednotlivými segmenty. Mezi MŠMT a RVVI, které představují klíčové orgány ve tvorbě a implementaci politiky VaVaI, neexistuje žádný formalizovaný koordinačně komunikační mechanismus, který by umožňoval bezprostřední přenos informací a přímou systematickou spolupráci při strategickém řízení systému VaVaI v ČR.

Kromě rozdělení kompetencí mezi RVVI a MŠMT je problematickým místem také to, že RVVI, která je z hlediska kompetencí v oblasti správy a řízení systému VaVaI nejvýznamnějším subjektem, má charakter odborného poradního orgánu vlády a má nedostatečný exekutivní aparát pro komplexní a účinné zajištění všech svých funkcí stanovených v zákoně č. 130/2002 Sb.

K opatření A 8-2*Termín: od 2009**Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán*

Kromě resortní koncepce MŠMT, jednotlivé koncepce neobsahují bližší využití či vazbu na strategii Evropa 2020, začleňování ČR do ERA či vazbu na nový rámcový program Horizont 2020, který bude udávat tón podpory VaV na roky 2014 – 2020. Koncepce rovněž postrádají širší pohled z hlediska rozvoje dané oblasti v EU.

Doporučení pro aktualizaci:

A 8-1: Zlepšení koordinace a řízení systému VaVaI v ČR na všech úrovních musí být jednou z významných priorit i v aktualizované NP VaVaI. Při návrhu takto zaměřeného opatření je nutné využít všech relevantních závěrů mezinárodního auditu VaVaI v ČR.

A 8-2: Aktualizovaná NP VaVaI musí být harmonizovaná nejen formálně, ale zejména věcně se strategiemi EU, koncepce by měly být provázány s prioritami výzkumu a mělo by být přesně vymezeno, čeho má daná koncepce VaV dosáhnout. Jednotlivé koncepce by také měly víc navazovat na strategické dokumenty, a to jak na národní, tak mezinárodní úrovni.

Cíl 9: Důsledně hodnotit systém VaVaI

Cíl zahrnuje tři opatření, ze kterých je opatření A 9-2 (Dopracovat metodiku hodnocení výsledků výzkumu a vývoje a zavést systém periodického a objektivního hodnocení systému podpory VaVaI na všech úrovních) považováno za nesplněné. Opatření A 9-1 (Průběžně vyhodnocovat plnění Reformy systému VaVaI a NP VaVaI a dopady jejich dílčích opatření na stanovené cíle) bylo vyhodnoceno TC AV jako průběžně plněné v omezeném rozsahu, MPO a Svaz průmyslu a dopravy jej hodnotí jako nesplněné. Opatření A 9-3 (Systém VaVaI na národní úrovni zhodnotit se zapojením renomované zahraniční organizace) se liší názory. TC AV, které jej hodnotí jako splněné na rozdíl od stanovisek MPO a Svazu průmyslu a dopravy, které jej hodnotí jako splněné částečně.

K opatření A 9-1:*Termín: od 2009**Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán*

Plnění Reformy bylo vyhodnoceno v rámci veřejné zakázky Technologického centra ve dvou studiích. Cílem studie z roku 2010 bylo formální posouzení plnění Reformy, tj. zpracování přehledu o tom, k jakým změnám v řízení a financování VaVaI došlo, jaká opatření byla zapracována do následných dokumentů - zejména do zákona č. 130/2002 Sb. a NP VaVaI a jaká opatření nebyla dosud realizována. Studie konstatovala, že většinu opatření Reformy se podařilo splnit (zcela nebo částečně), splněno nebylo opatření navrhuující rozšíření nepřímé podpory o VaV „nakupovaný“ od VO, a opatření směřující ke snížení strnulosti struktury veřejného VaV (tj. způsob řízení a rozdělování prostředků na vzdělávání na VŠ).

V další studii z roku 2011 byly posouzeny změny, ke kterým v systému řízení a financování VaVaI došlo v souvislosti s realizací Reformy v jednotlivých oblastech a jaké byly důsledky těchto změn. Zvýšená pozornost v tomto hodnocení byla věnována zejména cílům s přímou vazbou na změny v systému institucionální a účelové podpory VaVaI. Ve studii jsou také formulována doporučení pro politiku VaVaI, zaměřená zejména na zefektivnění systému institucionální a účelové podpory VaV, na zjednodušení administrativy spojené s poskytováním účelové podpory VaVaI a na posílení spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve VaVaI (včetně zavedení nových nástrojů na podporu VaVaI).

K opatření A 9-2

Termín: od 2009 Odpovědnost: do 2012 RVV, od roku 2013 nově zřízený koordinací orgán

Hodnocení výsledků VO a hodnocení výsledků ukončených programů je prováděno podle vládou schválené metodiky (metodika pro léta 2010 a 2011). Jak však vyplývá z výsledků mezinárodního auditu systému VaVaI v ČR v hodnocení VaV existuje řada problematických míst.

Doporučení, jakým způsobem by měly být programy v budoucnosti evaluovány, jsou navržena i ve zprávách mezinárodního auditu systému VaVaI.

Doposud nebyl vytvořen program, který by podporoval hodnocení na úrovni příjemců (audit VO) a umožňoval porovnat kvalitu výzkumné práce na úrovni oddělení (kateder, skupin), včetně přípravy podkladů pro rozdělení finančních prostředků. Počátkem února 2012 byl zahájen IPn s názvem „Efektivní systém hodnocení a financování VaVaI“, jehož cílem je vytvořit efektivní systém veřejné podpory VaVaI v ČR, který zvýší kvalitu výzkumu a konkurenceschopnost ČR v mezinárodním měřítku.

Připomínka prof. Jungwirtha: „Opět tu vyvstává otázka rozdělování prostředků mezi poskytovatel, viz výše.“

K opatření A 9-3

Termín: 2011

Odpovědnost: MŠMT

V lednu 2009 byl zahájen IPn s názvem „Mezinárodní audit výzkumu, vývoje a inovací v ČR a implementace jeho výsledků do strategických dokumentů“, jehož cílem bylo prostřednictvím nezávislé zahraniční organizace zevrubně zhodnotit systém VaVaI v ČR a jeho dosavadní výsledky. Hodnocení bylo provedeno mezinárodním konsorciem pod vedením společnosti Technopolis Limited, které bylo vybráno na základě výběrového řízení. Jako partner se znalostí NIS a prostředí v ČR byla v dalším výběrovém řízení vybrána česká organizace, která poskytovala mezinárodnímu konsorciu po celou dobu řešení veřejné zakázky organizační, informační a odbornou podporu.

S využitím výsledků zhodnocení stavu v každé uvedené oblasti a jejich porovnáním se zahraničními přístupy k dané problematice byla zároveň navržena konkrétní doporučení, která by měla být realizována v ČR.

Doporučení pro aktualizaci:

A 9-1: Opatření má průběžný termín plnění, hodnocení plnění NP VaVaI a všech dalších relevantních strategicko-koncepčních dokumentů zařazeno i do aktualizované verze NP VaVaI.

Do aktualizované NP VaVaI je třeba zapracovat kontrolní opatření a k jejich formulování je nutné využít mimo jiných dokumentů i Závěrečnou zprávu mezinárodního auditu systému VaVaI v ČR.

A 9-2: Hodnocení VaVaI na všech úrovních je prováděno nedůsledně a nízká evaluační kultura je stále výraznou slabinou ČR. Z tohoto důvodu musí být zavedení důsledného hodnocení VaVaI na všech úrovních zařazeno jako jedna z priorit aktualizované NP VaVaI. Při návrhu takto zaměřených opatření musí být využity závěry a doporučení mezinárodního auditu systému VaVaI a studií, které byly k tomuto účelu zpracovány v rámci veřejné zakázky „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“.

MPO doporučuje Metodiku hodnocení nahradit systémem výkonnostních smluv, které by měly mít retrospektivní i prospektivní složku, byly podporovány soustavou objektivních indikátorů a posouzeny nestrannými zahraničními kolegy.

A 9-3: Závěry mezinárodního auditu budou implementovány do příslušných strategických dokumentů ČR, jako je úprava metodiky hodnocení výsledků VaV, aktualizace NP VaVaI a dalších koncepčních materiálů.

Celkové hodnocení by mělo být v budoucnosti prováděno pravidelně s vhodnou časovou periodicitou (např. 4 – 5 let). Výsledky tohoto hodnocení by měly být využívány při aktualizaci stávajících a tvorbě nových strategicko-koncepčních materiálů pro oblast VaVaI.